

Portré

Havasréti Béla



A Seattle környéki magyarok közt alig akad olyan, aki az évek során valahol ne élvezhette volna Havasréti Béla kellemes, nosztalgikus zongoramuzsikáját. Páratlan szórakoztató tehetsége, zenéje felidézte és felidézi fiatalságunkat és óhazánkat, az onnan ismerős nótákat és slágereket.



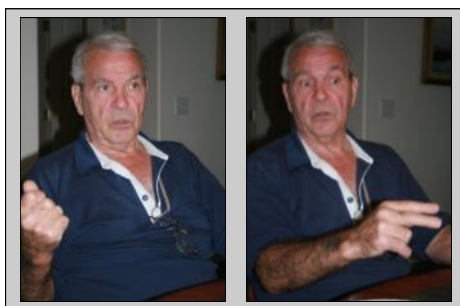
A 72 éves Béla, szövetségünk alapító tagjainak egyike, ma is tele van fiatalos szenvedéllyel, tüzes hévvel és jó humorral. Mint magáról mondta, „paprikás kölyök voltam”, aki a hatóságoktól sem hunyászkodott meg, sem a Rákosi Magyarország alatt, sem 1954-ben Ausztriában az angol zóna katonai megszállótól. Interjúnk alatt keze valósággal életre kelt, hol mutató ujjával, hol ökölbe szorult kezével, hol magasra repült karjával illusztrálva élete történetét.

Baján született, négy testvér legfiatalabbjaként. Zenei tehetsége már fiatalon megmutatkozott. 10 évesen hallásból lejátszott egy dallamot, pedig életében akkor látott először zongorát. Sajnos a budapesti konzervatóriumba nem nyert felvételt, mert szüleit a kommunisták burzsoáknak pecsételték, mivel az államosítás előtt vendéglőtulajdonosok voltak. Az oroszok elleni ellenszenv fiatalon bevésődött Béla tudatába: hajszálon múltott csak, hogy egy orosz tiszt le nem lőtte az apját a kilenc éves Béla jelenlétében.

Zenei pályán kívül a másik vágya, hogy mérnök lehessen, szintén nem valósulhatott meg. Egy tanára javaslatára ipari iskolába iratkozott, ahol géplakatosként műszaki rajzolást is tanulhatott. Az iskolának jónevű zenekara is volt, így trombitából is levizsgázhatott.

1954-ben nyilvánosan kijelentette, hogy a kommunista Magyarországon nem lesz katona. Ezután jobbnak látta, ha nyugatra szökik. Két haverral Szombathelynél nekivágott a decemberi fagyos határnak, és sikeresen átjutott Ausztriába. Béla óvatosságának és éberségének köszönhetően, hogy nem estek az oroszok kezébe. Két évet várt Ausztriában az amerikai kivándorlásra. Közben dolgozott, megtanult németül, zenélt, focizott és „kereskedett”: magyarországi árufelesleget hozott bőröndszámra Linz orosz negyedéből a nyugati oldalra. „Mindenhon próbáltam egy kis pénzt keresni”, mondta.

Két nappal azután, hogy megkapta a bevándorlási vízumot, kitört a forradalom Magyarországon. Társaival képviselőket küldtek az amerikaiakhoz kérvén, hogy segítsék a forradalmat. Segítség nem jött, közben a határ is le lett zárva. „Irány Amerika!” - adta ki a jelszót Béla. Az ausztriai két év alatt megtakarított 2000 dollárját a hajón ellopták tőle, így hét dollárral a zsebében érkezett meg az Új Világba. New Jersey-ben Kató mamáékhoz, egy jólelkű magyar házaspárhoz került, ahol a „New York Hungarians” focicsapat 11 magyar tagjából 8 másik fiatal focistával lakott együtt.



Három nap múlva már kapott munkát. Folyamatosan ügyeskedett, hamarosan saját vállalkozást kezdett, házak felújításával foglalkozott, 8-10 embert alkalmazott. Közben a magyar közösségben megismerkedett élete párjával, Encivel. Encit csak a könyvek érdekelték, de mikor a jóképű Béla rá jellemző határozottsággal eléállt, Enci ösztönösen követte Bélát a kettős randevúra a nővérel. Nyolc hónap múlva összeházasodtak, Béla és Enci azóta is, 49 éve követi egymást.

Orvosi javaslatra Bélának fel kellett adnia a sok porral járó építőmunkát. New Jersey-ből Seattle-be jött felmérni a környéket. Hamarosan üzent Encinek, hogy adjon el mindent és kövesse őt Seattle-be. Enci az autójukon kívül el is adott mindent, amin 10 éves kislányukkal és 7 éves fiúkkal nekivágott az útnak. A gyerekek felváltva olvasták a térképet, irányították a mamát, miközben Béla nem is sejtette, hogy úton van a családja. Később zenetársa, barátja, a saxofonista Szalay András is követte Béláékot New Jerseyből.

Béla Seattle-ben 21 évig dolgozott az Ederer Crane vállalatnál mint rajzoló/tervező. Ötvenhét évesen új vállalatnál,

a Robbinsnál kezdett dolgozni, ahol nagyméretű, fejlett technikájú alagút- és bányafúró gépeket terveztek és gyártottak, mint pl. az Anglia és Franciaország közötti alagút kifúrásához használt berendezést is. Béla innen vonult nyugdíjba. Időnként még most is felkéri alkalmi munkára, amit otthonról, számítógépen keresztül végez. A Seattle környéki magyarság azonban elsősorban mint tehetséges zongoristát, zenészt ismeri Bélát.

Közben két évre Floridába költöztek Enci beteg édesanyjához, ahová Béla követte Encit, mondván „én a világ végére is megyek veled”. Enci ötlete nyomán vendéglőt nyitottak. Jellemző a családi összefogásra, hogy leányuk Kaliforniából követte őket, így hármasan egy nagyon népszerű, sikeres vendéglőt vezettek. Egy váratlan baleset miatt Encinek abba kellett hagynia az egész napos lábón állást, így eladták a vendéglőt, és visszajöttek Seattlebe. Enci újraképezte magát kétéves program keretében, és hátralevő aktív éveit a Chicago Title Insurance Company-nál dolgozta le. Leányuk jogászati pályára ment, és jelenleg ügyvéd Floridában.

Béla és Enci Kentben vettek új otthonot, ahol aransárga virágok szegélyezik a bejáráshoz vezető utat. A ház mögött birsalmákkal terhelt gyümölcsfa tűnt a szemembe. Később házi készítésű birsalmalekvárral sült süteménnyel lettem megkínálva. Havasrétiék a 'csináld magad' jelszó szerint élnek, házi sütésű kenyér, házi kolbász, Béla finom vörösbora, Oregonból hozott dió egészítette ki a kóstolót, ami külön élvezetessé tette az interjút. Béla leült a zongorájához is, sőt a rangos tangóharmonikáján is játszott néhány dalt. Nem csoda, hogy fiúk, aki a Boeingnél dolgozik, hetente kétszer hazatér vacsorára!

Béla természetesen vezető egyéniség, találékony, a jég hátán is megélne, nem fél a kemény munkától, semmi sem lehetetlen számára. Reméljük, hogy még sok éven át élvezhetjük zenei tehetségét és szórakoztató muzsikáját.

- © Horváth-Boros Márta